

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.II.20.753/2012/2. szám**

A Szegedi Ítéltábla Dr. Mihályi Szabolcs László ügyvéd által képviselt felperesnek - dr. Prágai Gabriella ügyvéd által képviselt I.r., és II.r. alperessel szemben kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. szeptember 26. napján kelt 10.a.P.22.376/2011/34. számú ítélete ellen az alperesek 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**Í T É L E T E T :**

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **részben** és akként **változtatja meg**, hogy az alperesek évi 20 %-ot meghaladó kamatfizetésre kötelezését mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 1 150 000 (egymillió-egyszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I N D O K O L Á S :**

A perben nem álló **(3 adós neve)**, mint adósok a 2005. május 10. napján kelt szerződés szerint 36 000 000 Ft kölcsönt vettek fel a felperestől két hónapos visszafizetési határidővel. Fizetési késedelem esetére évi 20 % kamatot kötöttek ki. A szerződő felek a kölcsönösszeg visszafizetésének biztosítására az adósok tulajdonában álló, a szerződésben felsorolt ingatlanokra jelzálogjogot, valamint 2006. december 31. napjáig szóló vételi jogot alapítottak a felperes javára. Az alperesek jogelődje, néhai **(néhai neve)** az ingatlanok tulajdonjogának átruházása ellenében a kölcsöntartozást az adósoktól átvállalta.

A 2005. szeptember 14. napján kelt okirat szerint a felperes 11 000 000 Ft kölcsönt nyújtott néhai **(néhai neve)**nek 2005. október 15-i visszafizetési határidővel. A 2005. szeptember 29-én kelt ügyvéd által ellenjegyzett „átvételi elismervény, egyben opciós- és kölcsönszerződés módosítás” elnevezésű okiratban az alperesek jogelődje elismerte, hogy a 2005. május 10. napján és 2005. szeptember 14. napján

létrejött kölcsönszerződések alapján 47 000 000 Ft tartozása áll fenn a felperessel szemben. Ugyanezen okirat szerint a felperes további 3 150 000 Ft kölcsönt nyújtott néhai **(néhai neve)**nek, így az összes tartozást 50 150 000 Ft-ban, annak visszafizetési határidejét pedig 2005. október 29. napjában jelölték meg.

A felperes és néhai **(néhai neve)** a 2005. november 3. napján kelt okiratban rögzítették, hogy a felperes további 7 350 000 Ft kölcsönt nyújt a néhainak, aki elismerte a kölcsönösszeg átvételét, továbbá, hogy ezzel a tartozása 57 500 000 Ft-ra emelkedett. A teljesítési határidőt 2005. november 30. napján állapították meg és módosították a vételi jog gyakorlásának végső határidejét, 2005. december 31-ében határozva azt meg.

A felperes és néhai **(néhai neve)** között 2007. január 9. napján újabb megállapodás jött létre. Ebben a néhai elismerte, hogy a tartozása 70 000 000 Ft és ennek 2007. január 1. napjától számított évi 20 % kamata, amelynek megfizetését a megállapodásban rögzítettek szerinti részletekben vállalta. Egyúttal a korábbi megállapodásokban megjelölt ingatlanokra 2008. március 31. napjáig terjedően ismételten vételi jogot alapítottak a felperes javára.

Néhai **(néhai neve)** fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes a 2008. február 26. napján tett nyilatkozatában közölte, hogy a szerződéssel érintett valamennyi ingatlan tekintetében élni kíván vételi jogával.

Az alperesi jogelőd a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon P.21.286/2008. szám alatt a vételi jog megszűnésének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet. A bíróság 23. sorszámú keresetet elutasító ítéletét a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.295/2009/2. számú határozatával helybenhagyta.

Néhai **(néhai neve)** ezt követően újabb keresetet nyújtott be a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon 10.a.P.21.324/2009. szám alatt, amelyben kérte a 2005. szeptember 14-én, szeptember 29-én, november 3-án és 2007. január 9-én kelt kölcsön- és opciós szerződések érvénytelenségének a megállapítását arra hivatkozással, hogy azokat jogszabályok megkerülésével kötötték, továbbá jóerkölcsbe ütköznek. Hivatkozott a szerződések uzsorás jellegére, továbbá arra, hogy a felperes fenyegetéssel vette rá a szerződések aláírására. A 2005. május 10. napján kelt kölcsönszerződés vonatkozásában annak részleges, a kamatra vonatkozó rendelkezése érvénytelenségének megállapítását kérte. Állította, hogy a felperes egyetlen alkalommal, a 2005. május 10-i szerződés alapján nyújtott összesen 36 000 000 Ft kölcsönt, a további okiratokban szereplő pénzáadásra ténylegesen nem került sor, az egyre növekvő összegek a lejárt kamatok tőkésítését takarják. A bíróság 28. sorszámú ítéletével az említett szerződések vételi jog alapítására vonatkozó rendelkezéseinek érvénytelenségét megállapította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet érdemben nem vizsgálta, azt a megállapítási per megindítása

## **Pf.II.20.753/2012/2. szám**

előfeltételeinek hiányában utasította el. A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.196/2010/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, megállapította, hogy a peres felek 2007. január 9. napján kelt szerződésének a vételi jog alapítására vonatkozó rendelkezése érvénytelen, a szerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy a szerződésben megjelölt ingatlanokra jelzálogjogot alapított 70 000 000 Ft és járulécai biztosítására.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a periratok között elfekszik egy 2007. szeptember 18. napján kelt okirat, amely szerint néhai **(néhai neve)** a 2007. január 9. napján létrejött szerződésből eredő tartozását ügyvédi letétbe helyezés útján kiegyenlítette, erre tekintettel a felek a vételi jogot alapító szerződést megszüntették, és a felperes hozzájárulását adta, hogy az érintett ingatlanok tulajdoni lapjára bejegyzett jelzálogjoga, illetve vételi joga törlésre kerüljön. Az ítéltábla ezen okiratot illetően akként foglalt állást, hogy annak tartalma nem felel meg a valóságnak, színlelt, figyelemmel arra, hogy néhai **(néhai neve)** az okirat tartalmával ellentétben a perben elismerte, hogy tartozását nem fizette vissza, annak mindvégig csupán az összegszerűségét vitatta.

Néhai **(néhai neve)** 2010. augusztus 27. napján elhalálozott, törvényes örökösei az I. és a II.r. alperesek. A felperes hagyatéki eljárásban bejelentett hitelezői igényét nem ismerték el.

A felperes keresetében 70 000 000 Ft tőke és annak 2007. január 7. napjától járó évi 20 % „szerződéses” és a törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket örökrészük erejéig. Kérte továbbá az alpereseket annak tűrésére kötelezni, hogy a fenti összeg és járulécai erejéig a jelzálogjoggal terhelt ingatlanokból kielégítést nyerhessen. Előadta, hogy összesen 57 150 000 Ft összegű kölcsönt nyújtott az alperesi jogelődnek, a 2007. január 7. napján kelt tartozáselismerő nyilatkozatban szereplő 70 000 000 Ft ezen tőkeösszegnek a 2005. november 3-tól 2007. január 7. napjáig számított évi 20 % kamatát is magában foglalja. Állította, hogy az alperesi jogelőd a kölcsön összegét nem fizette vissza. Nem vitatta, hogy a 2007. szeptember 17. és 18. napján keltezett okiratokat aláírta, hivatkozása szerint ezen okiratokat ügyvédi letétbe kívánta helyezni a néhai tartozásának kiegyenlítéséig.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy a felperes 36 000 000 Ft összegű kölcsönt nyújtott néhai édesapjuknak, az ezt meghaladóan az okiratokban rögzített összegek az időközben esedékessé vált kamatokat is magukban foglalják, ezért a 2005. szeptember 14-én, szeptember 29-én és november 3-án kelt szerződések színlelték. Védekezésük szerint a néhai a 36 000 000 Ft tartozását visszafizette, ennek alátámasztásaként hivatkoztak a 2007. szeptember 18. napján

kelt szerződést felbontó okiratra, amely szerint a 70 000 000 Ft összegű adósság visszafizetése megtörtént. Csatolták továbbá a 2007. szeptember 17. napján kelt nyilatkozatot, amely szerint a felperes a 2005. május 10-i szerződéssel alapított jelzálogjogáról, illetve vételi jogáról lemond, amennyiben a 70 000 000 Ft 2007. szeptember 30. napjáig jogi képviselője bankszámlájára átutalásra kerül. Előadásuk szerint a néhai a megelőző peres eljárásban azért tett olyan nyilatkozatot, miszerint 36 000 000 Ft tartozása fennáll a felperessel szemben, mivel ekkor a kölcsönösszeg visszafizetését igazoló bizonyítékkal nem rendelkezett, a 2007. szeptember 18. napján kelt okiratot ugyanis csak 2010. január 19-én találta meg. Hivatkoztak a kölcsönszerződések érvénytelenségére azok uzsorás jellege miatt, továbbá kifogás útján jogellenes fenyegetésre hivatkozással megtámadták a szerződéseket. Ez utóbbi kapcsán előadták, hogy a néhai a szerződések aláírásakor fenyegetett helyzetben volt, az egyik szerződést éjjel három fiatal férfi jelenlétében kellett aláírnia, a 2007. január 7-én kelt tartozáselismerő nyilatkozatot pedig **(ügyvéd neve)** ügyvéd és egy idegen személy jelenlétében az ügyvéd budapesti irodájában.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. és a II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek egyetemlegesen 70 000 000 Ft tőkét és annak 2007. január 7. napjától a kifizetés napjáig járó évi 20 % ügyleti, valamint a mindenkori naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 1/3-ával megegyező mértékű késedelmi kamatát, továbbá 3 210 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy az alperesek helytállási kötelezettsége az örökrészük erejéig terjed. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a 2007. január 7. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokirat igazolja, hogy az alperesek jogelődje 70 000 000 Ft kölcsönt vett fel a felperestől, amelyet a szerződésben rögzítettek szerint vállalt visszafizetni. Rámutatott, az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a szerződés érvénytelen, illetve, hogy a kölcsönt visszafizették. Álláspontja szerint az alperesek bizonyítási kötelezettségüknek eleget tenni nem tudtak. Nem találta megalapozottnak a jogellenes fenyegetéssel, mint érvénytelenségi okkal kapcsolatos előadást, hangsúlyozva, az alperesek azt sem tudták megjelölni, hogy az egyes okiratok keletkezésekor kik voltak jelen, mely személyek jelenlétét tartották fenyegetőnek, és az ott jelenlévő személyek milyen magatartása jelentette a fenyegetett helyzetet, amely jogelődjüket a szerződések aláírására kényszerítette. Hangsúlyozta, a perben meghallgatott tanúk vallomása a felperesek előadását nem támasztotta alá, ezáltal az volt megállapítható, hogy az egyes pénzáadásokra kifejezetten az alperesi jogelőd és házastársa kérésére került sor. Az egyik kölcsönösszeg éjjeli időpontban való átadásának oka is az volt, hogy az alperesi jogelődnek a földterületek árverésének megakadályozása érdekében sürgősen szüksége volt a pénzre. Nem találta megállapíthatónak a kölcsönszerződések uzsorás jellegét sem. Kiemelte, hogy a nagy haszonnal kecsegtető üzleti vállalkozás céljára felvett kölcsön akkor sem teszi uzsorássá az erre vonatkozó szerződést, ha a kikötött ügyleti kamat mértéke feltűnően aránytalan.

A perbeli esetben pedig kétségtelenül megállapítható volt, hogy a néhai **(néhai neve)** által felvett kölcsön üzleti célt, nagy volumenű projektek megvalósítását szolgálta. Nem találta megállapíthatónak azt sem, hogy a szerződésekben feltüntetett összegek a 36 000 000 Ft tőke után számított lejárt kamatokat tartalmazzák, rámutatott, hogy az alperesek által kimunkált számítások nem alkalmasak ennek alátámasztására. Hangsúlyozta, azt a felperes sem vitatta, hogy a 70 000 000 Ft összeg már a korábban nyújtott, összesen 57 500 000 Ft kölcsön esedékes kamatait is magában foglalja, ami évi 20 %-nak felel meg. Azt pedig az alperesek sem állították, hogy e számítás nem a kikötött 20 % mértékű kamattal történt.

Nem találta bizonyítottnak a kölcsön visszafizetését sem. Rámutatott, néhai **(néhai neve)** a 2007. szeptember 18. napján kelt okirat tartalmával szemben a megelőző peres eljárásokban elismerte, hogy 36 000 000 Ft tartozását nem fizette vissza. Az ennek magyarázatául adott alperesi előadást nem fogadta el. Rámutatott továbbá, hogy a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.196/2010/2.számú határozatának indokolásában foglaltak a szerződést felbontó okirat megítélését illetően jelen ügyben eljáró bíróságot a Pp. 229. § (1) bekezdése értelmében kötik, ezért ettől eltérő megállapítást az okirat kapcsán nem tehetett. Mindezek alapján helyt adott a felperes kölcsön visszafizetésére irányuló keresetének azzal, hogy a tűrésre kötelezés iránti keresetet elutasította, mivel az alperesek teljesítésének hiányában a felperes a jelzálogjogával terhelt ingatlanokból kereset kielégítést.

A bizonyítékok mérlegelése körében jelentőséget tulajdonított annak is, hogy az I.r. alperes, aki a 2007. január 9. napján kelt okirat megkötésénél közreműködött, illetve a néhai házastársa, **(tanú 2. neve)** tanú többszöri idézés ellenére sem jelentek meg a tárgyaláson.

Az ítélet ellen az alperesek éltek fellebbezéssel, kérve annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását. Változatlan álláspontjuk szerint a jogelődjük tartozásának kiegyenlítését igazolja a 2007. szeptember 18. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokirat, valamint a felperes adóhatóság előtt tett azon nyilatkozata, amely szerint a néhai a kölcsönt visszafizette. Hangsúlyozták, amennyiben a tartozás nem került volna kiegyenlítésre, akkor a felperes nem írta volna alá a 2007. szeptember 18. napján kelt megállapodást, illetve jogi képviselője az aláírt okiratot nem küldte volna el a jogelődjüknek. Ha pedig az ügyvéd tévedett, e tévedését nyilvánvalóan korigálta volna. Tévesnek minősítették az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az ítéltábla másodfokú határozatában foglaltak miatt a jelen per elbírálása során az okirat nem vehető figyelembe. Hangsúlyozták, hogy a korábban eljáró bíróságok az okirat kapcsán bizonyítást nem folytattak le, ezért annak

semmisségét az ítélőtábla sem állapíthatta meg a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti következményekkel. Változatlan álláspontjuk ezért az, hogy ezen okirattal szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a tartozás fennáll. Fenntartották továbbá a néhai **(néhai neve)** perbeli elismerő nyilatkozata okaként általuk az elsőfokú eljárásban előadottakat.

Változatlanul hivatkoztak arra, hogy a kölcsön tényleges összege 36 000 000 Ft volt, a további szerződések a kamatokkal növelt összegeket tartalmazzák. Tévesnek minősítették az elsőfokú bíróságnak a szerződés uzorás jellegét illetően elfoglalt álláspontját. Hangsúlyozták, a szerződések mindenképpen a felperes számára jártak előnnyel, hiszen vagy az uzorakamattal növelt összeghez, vagy pedig a tényleges tartozás mértékét lényegesen meghaladó értékű földhöz jutott volna. Állították, hogy a felperes először havi 8 % kamatra adta kölcsön a pénzt, majd a kamattal növelt összeg után havi 6 %, illetve 7 % kamatot számított fel. Mindebből álláspontjuk szerint következik, hogy a szerződéses láncolat egésze színlelt, azaz semmis. A semmisség következménye az eredeti állapot helyreállítása, ez pedig azt jelenti, hogy a jogelődöt 36 000 000 Ft tartozás terhelte, ami már kiegyenlítést nyert. Lényegesnek tartották kiemelni, hogy a felperes az adóhatósági eljárás során utalást sem tett arra, hogy 36 000 000 Ft-ot meghaladó összegű kölcsönt nyújtott az alperesi jogelődnek.

Fenntartották a jogellenes fenyegetéssel kapcsolatos hivatkozásukat is. Megismételték a szerződések kötésének körülményeire vonatkozó elsőfokú eljárásban tett saját maguk, illetve a megelőző eljárásokban a jogelődjük által előadottakat. Kiemelték jogelődjük 2009. november 5-i személyes meghallgatása során tett nyilatkozatát, amelyből kitűnik, hogy félt a felperes által leküldött feketeruhás emberektől, éjszakai jelenlétük fenyegető hatással volt a családra. Véleményük szerint ezt megerősítette **(tanú 1. neve)** tanúvallomása is. Támadták az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését, kérték, hogy a másodfokú bíróság mérsékelje a fizetendő perköltség összegét. Álláspontjuk szerint nem lehet az ügyértékből kiindulni a jelen perben, mert az irreális összegű perköltséghez vezet. Érvelésük szerint indokolt a jogszabály által megállapítható ügyvédi munkadíj mérséklése, hiszen a bíróság a perben mindösszesen három érdemi tárgyalást tartott.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés kisebb **részben alapos.**

A felperes keresetét a 2007. január 9. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokiratba (Pp. 196. § (1) bekezdés e) pont) foglalt megállapodásra alapította, amelynek 2. pontja az alperesi jogelőd Ptk. 242. § (1) bekezdése szerint minősülő tartozáselismerő nyilatkozatát rögzíti. E nyilatkozat kifejezetten és félreérthetetlenül

tartalmazza az alperesi jogelőd azon nyilatkozatát, miszerint elismeri 70 000 000 Ft, valamint annak 2007. január 1. napjától számított évi 20 % mértékű kamatára nézve tartozása fennállását. Erre tekintettel az alperesi jogelőd fenti nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei fűződnek (EBH2000. 309), azaz a bizonyítási teher átszállása, nevezetesen, hogy vita esetén a tartozást elismerő felet (jelen esetben az alpereseket) terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen (Ptk. 242. § (1) bekezdés).

Az alperesek állították, hogy a felperes által nyújtott kölcsön összege mindössze 36 000 000 Ft volt. A további kölcsönösszegeket tartalmazó szerződések aláírására a felperes jogelődjüket jogellenes fenyegetéssel vette rá, és ezen további összegek a felperes által kikötött feltűnően aránytalan ügyleti kamatot jelentették, amelyre tekintettel a szerződések uzsorásnak minősülnek, illetve színleltek, ezért semmisek, másrészt arra hivatkoztak, hogy jogelődjük tartozását kiegyenlítette.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 206. §-án alapuló okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek az őket terhelő bizonyítási kötelezettségüknek nem tudtak eleget tenni.

Az alperesek fellebbezése magában foglalja a keresettel szemben előterjesztett valamennyi védekezésüket. Erre tekintettel az ítéletátlának elsősorban a kölcsönszerződések vonatkozásában az érvénytelenségi okok, ezek közül is elsődlegesen a semmisségi ok fennálltát kellett vizsgálnia (Legfelsőbb Bíróság 2/2010. (VI.28.) PK. vélemény 6.a.).

A Ptk. 202. §-a alapján a szerződés akkor minősül uzsorásnak, ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával (szubjektív feltétel) feltűnően aránytalan előnyt kötött ki (objektív feltétel). Az uzsorás szerződés törvényi meghatározásában szereplő szubjektív és objektív előfeltételek konjunktívak, bármelyikük hiánya kizárja a szerződés uzsorás jellegének megállapíthatóságát. Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság arra az egységes bírói gyakorlatra, miszerint a gazdasági döntés kockázatának felvállalása jogi értelemben nem jelent gazdasági kényszerhelyzetet (eBDT2008. 1832), nem minősül ilyennek a gazdasági körülményekhez igazodóan hozott olyan döntés, amellyel a döntéshozó az adott helyzetben a lehetséges legnagyobb haszonnal, illetve legkisebb veszteséggel járó megoldást választja. Nem vitás, hogy az alperesi jogelőd **(az egyik adós neve)** és társainak a felperestől felvett kölcsönből eredő tartozását mezőgazdasági földterületek tulajdonjogának megszerzése érdekében vállalta át, a földterületek egy általa tervezett gazdasági projekt célját szolgálták, s a perbeli szerződések megkötése is ennek megvalósítását, valamint a földterületek megtartását célozta. Mindez - a fentiekben kifejtettek alapján - azt jelenti, hogy az uzsora szubjektív előfeltételei nem állnak fenn, így a perbeli szerződések nem minősíthetők uzsorásnak.

Az az alperesi hivatkozás, miszerint a 2005. május 10. napján kelt szerződéstől eltekintve a további szerződésekben feltüntetett kölcsönösszegek valójában a 36 000 000 Ft ügyleti kamatait jelenítik meg, és további kölcsönösszeg átadása a felperes részéről nem történt,

bizonyítottsága esetén a szerződések színleltség okából való érvénytelenségét eredményeznék (Ptk. 207. § (6) bekezdés).

A szerződés akkor színlelt, ha a szerződő felek külső harmadik személyek irányában azt a látszatot kívánják kelteni, hogy közöttük meghatározott tartalommal szerződés jött létre, jóllehet közöttük ilyen szerződés nincs, illetve kölcsönösen azt palástolják, hogy a ténylegesen megkötött szerződés helyett más tartalommal és más joghatást kiváltó szerződést kötöttek (eBDT2005. 1123.I.).

Kétségtelen, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között nem volt olyan kapcsolat (családi, baráti, stb.), amely indokoltá tette volna, hogy a felperes több millió forint összegű kölcsönt kamatmentesen biztosítson az alperesi jogelőd részére. Ugyanakkor tanúvallomások állnak rendelkezésre, amelyek alátámasztják, hogy a felperes a 36 000 000 Ft-ot meghaladóan is adott át pénzüsszeget az alperesi jogelődnek (**ügyvéd neve**/vallomása: Bács-Kiskun Megyei Bíróság 10.a.P.21.325/2009/23. számú jegyzőkönyv 11. oldal; **(tanú 1. neve)** tanú vallomása: jelen per 23. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal).

Az alperesek a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződések és a tanúvallomások tartalmával szemben a szerződések színleltségét bizonyítani nem tudták, az állított ügyleti kamat kikötését saját számításuk sem támasztja alá. A 36 000 000 Ft havi 8 % kamata 2 880 000 Ft, a 47 000 000 Ft havi 6 % kamata 2 820 000 Ft, 50 150 000 Ft havi 7 % kamata 3 510 500 Ft, szemben a fellebbezésben, illetve a per során előterjesztett korábbi beadványaikban írtakkal. Mindezekre figyelemmel az ítéletábra álláspontja szerint nem lehet kétséget kizáróan megállapítani a hivatkozott szerződések színleltségét, és nem bizonyítható az állított leplezett szerződések tartalma sem.

Nem állapítható meg a jogellenes fenyegetésre alapított érvénytelenségi ok fennállta sem. Jogellenes fenyegetésen a nyilatkozó fél vagy hozzátartozója ellen irányuló erkölcsi, vagyoni vagy fizikai hátrány kilátásba helyezése értendő. Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint az alperesek nem tudták azt bizonyítani, hogy jogelődjük szerződési nyilatkozatát a felperes ily módon kényszerítette ki. Az alperesek e körben arra hivatkoztak, hogy egyik alkalommal, 2005. őszén késő éjjel jelentek meg a felperes megbízásából eljáró személyek a néhai lakásán és írást alá vele a szerződést. **(tanú 1. neve)** tanúvallomásából kitűnően ez az alkalom 2005. szeptemberében volt, amikor 11 000 000 Ft kölcsönösszeget adtak át a néhainak. Életszerű magyarázattal szolgált a pénzáadás kései időpontjára nézve, elmondta ugyanis, hogy az alperesi jogelődnek, illetve házastársának a következő nap volt szüksége a pénzre, mert valamely, a projektet érintő földterület árverésére másnap került sor. A tanú vallomását alátámasztó körülmény, hogy a 2005. szeptember 14-én kelt 11 000 000 Ft pénzüsszeg

átadására vonatkozó okirat nem ügyvéd által ellenjegyzett, a további 3 150 000 Ft és 7 350 000 Ft kölcsönre vonatkozó okiratok viszont az ügyvédi irodában készültek, azt az okiratszerkesztő ügyvéd ellenjegyezte. Ez ellentmond annak az alperesi fellebbezési előadásnak, amely arra utal, hogy a 3 150 000 Ft és a 7 350 000 Ft összegű kölcsönök átadására vonatkozó szerződések kerültek aláírásra az állított körülmények között a

jogelőd lakásán. Semmivel nem bizonyították az alperesek a 2007. január 9. napján kelt okirat vonatkozásában sem a jogellenes fenyegetés létét. **(tanú 2. neve)** az alperesek édesanyja a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt 10.a.P.21.324/2009. szám alatti perben a 23. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített vallomásában e szerződés megkötésének körülményeire vonatkozóan azt adta elő, hogy a jelen per II.r. alperese vitte el néhai **(néhai neve)**öt az ügyvédi irodába a szerződést aláíratni, ő azonban nem mert az ügyvédi irodába felmenni. Az ítélet tábla álláspontja szerint életszerűtlen az, hogy a gyermek a 80 éves beteg édesapját magára hagyta volna, amennyiben a helyzet valóban ilyen fenyegetett volt. Az alperesi előadás ellen szól **(tanú 2. neve)** tanúnak az említett perben tett nyilatkozata, amely szerint a jelen per felperese a földterületek kapcsán ajándékozási szerződést is alá akart velük íratni, de azt ők nem írták alá (23. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal utolsó bekezdés). Ha megfelel a valóságnak az az alperesi állítás, hogy több szerződést is a felperestől származó fenyegetettség érzése miatt írtak alá, nincs okszerű magyarázata annak, hogy e fenyegetettség miatt nem jelentkezett az ajándékozási szerződés kapcsán.

Nem bizonyított az sem, hogy az alperesi jogelőd a kölcsönszerződés alapján őt terhelő fizetési kötelezettségének eleget tett. Az alperesek már a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt P.21.324/2009. számú peres eljárásban csatolták a 2007. szeptember 18. napján kelt „szerződést felbontó okirat” elnevezésű megállapodást, amelynek 1. pontja azt tartalmazza, hogy az adós (alperesi jogelőd) tartozását az okirat aláírásának napján megfizette a hitelező (felperes) részére és ennek alapján a felperes hozzájárulását adta jelzálogjoga törléséhez. Ezen túl alperesek jelen eljárásban 12. sorszám alatt csatolták a 2007. szeptember 17. napján kelt nyilatkozatot, amelyben a felperes lemond a 2005. május 10. napján kelt szerződéssel alapított jelzálogjogáról amennyiben 2007. szeptember 30. napjáig a 70 000 000 Ft összeg a képviselőjét ellátó ügyvéd számlájára átutalásra kerül. Tény, hogy a felperes mindkét okiratot aláírta. Perdöntő jelentőséggel bír azonban az, hogy az alperesi jogelőd ezen okiratok csatolását megelőzően (2010. február 2.) az általa kezdeményezett egyik peres eljárásban sem hivatkozott arra, hogy tartozását kiegyenlítette. A Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt 16.P.21.286/2008. számú perben a 2008. december 8. napján tartott tárgyaláson az alperesi jogelőd képviselőjét ellátó ügyvéd akként nyilatkozott, hogy a jogelőd a 70 150 000 Ft összegű tartozását 2008. december 31. napjáig szándékozik megfizetni. A jogi képviselő ugyanezen tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolt előkészítő iratban ugyancsak 70 000 000 Ft tartozást ismert el (A/19/1. megjelölésű irat).

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt P.21.324/2009. számú perben az alperesi jogelőd képviselőjét ellátó ügyvéd 2. sorszámú beadványában a tartozást ugyancsak 70 000 000 Ft erejéig elismerte. Ezt követően 2009. október 29. napján 13. sorszám alatt benyújtott keresetpontosításban annak megállapítását kérte, hogy az alperesi jogelőd tartozása 36 000 000 Ft és annak 2005. július 10. napjától esedékes törvényes mértékű késedelmi kamata. Arra, hogy létezik olyan tartalmú okirat, amely szerint a tartozás kiegyenlítést nyert, csak a 2010. január 22. napján tartott tárgyaláson utalt először **(tanú 2. neve)** tanú. Az alperesi jogelőd személyes meghallgatásakor a bíróság erre irányuló kérdésére sem hivatkozott arra, hogy a tartozást visszafizette, erre vonatkozó nyilatkozatot nem tudott

tenni. E nyilatkozatokat figyelembe véve téves az az alperesi érvelés, hogy a 2007. szeptember 18. napján kelt okiratban foglaltakra figyelemmel a bizonyítási teher átfordul és az a felperest terheli követelése fennállását illetően. Nem tekinthető okszerűnek az az alperesi magyarázat, hogy az alperesi jogelőd a tartozás fennálltát a peres eljárásokban csak amiatt ismerte el, mert a teljesítést igazoló okirat nem állt a rendelkezésére. A logika szabályaival ellentétes, hogy az alperesi jogelőd annak ellenére ismerte el az eljárásokban előbb 70 000 000 Ft, utóbb 36 000 000 Ft felperesi követelés fennálltát, hogy korábban már 70 000 000 Ft-ot visszafizetett. Az alperesek bizonyítási kötelezettségüknek e tekintetben sem tudtak eleget tenni. Lényeges, hogy a felbontó okirat szerint a teljesítés az ügyvédi letéti számlára történt. Azt azonban az alperesek maguk sem állították, hogy ez megtörtént, továbbá semmilyen előadást nem tettek arra nézve, hogy miként történt a teljesítés.

**/ügyvéd neve/** ügyvéd az okirat elkészítésének az indokait illetően megfelelő magyarázatot adott, nevezetesen azt, hogy ilyen tartalmú nyilatkozatra az alperesi jogelőd, illetve házastársa által felvenni kívánt pénzügyi hitelhez volt szükség. Az alperesi jogelőd peres eljárásokban tett nyilatkozataira figyelemmel nincs perdöntő jelentősége a felperes adóhatósági vizsgálat során tett nyilatkozatainak sem. Kiemeli az ítéletábrát, a jelen per felperesének jogi képviselője a 2010. január 22. napján tartott tárgyaláson (Bács-Kiskun Megyei Bíróság 10.a.P.21.324/2009. 23. számú jegyzőkönyv 10. oldal), **(tanú 2. neve)** tanú nyilatkozatára reagálva hivatkozott az alperesi jogelőd 2007. november 24. napján kelt nyilatkozatára, amely ugyancsak elismeri a 70 000 000 Ft összegű tartozását és vállalja annak visszafizetését. A tanú a nyilatkozat valóságát nem vitatta, csupán annyit hangsúlyozott ismételtén, hogy az összeg uzsorakamatot tartalmaz. A jelen per felperese a peres iratokhoz 27. sorszám alatt csatolta a felperesi jogelőd fent hivatkozott nyilatkozatát. Az alperesi védekezés alapjául szolgáló, 2007. szeptember 18-i keltezésű okirathoz képest időben később keletkezett - 2007. november 24. napján kelt - okirat pedig ugyancsak cáfolja a kölcsön visszafizetésére vonatkozó alperesi előadást.

Az ítéletábrát a keresetet az érvényesíteni kívánt kamatkövetelés tekintetében találta megalapozatlannak. A Ptk. 232. § (1) bekezdése szerint a magánszemélyek egymás közötti szerződési viszonyában kamat csak kikötés esetében jár. Ügyleti kamatkikötést a perbeli szerződések egyike sem tartalmaz, a 2005. május 10. napján kelt szerződésben megjelölt évi 20 % kamat egyértelműen késedelmi kamatként került feltüntetésre. A Ptk. diszpozitív rendelkezései a késedelmi kamat mértéke tekintetében is érvényesülnek, így a szerződéskötés időpontjában nem volt akadálya annak, hogy annak mértékét a felek évi 20 %-ban állapítsák meg. Miután a további

## **Pf.II.20.753/2012/2. szám**

szerződések sem tartalmaznak kamatkikötést, a 2007. január 9. napján kelt megállapodásban rögzített kamat sem értelmezhető másként, mint késedelmi kamatkikötésként. Tény, hogy a felek a 2007. január 1. napjáig esedékessé vált késedelmi kamatot tőkésítették, ezt azonban jogszabályi rendelkezés nem tiltja. Mindezek alapján a felperes 70 000 000 Ft tőke és annak a szerződésben rögzített időponttól járó évi 20 % késedelmi kamatára tarthat igényt.

Az ítéltábla nem látta indokát az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség mérséklésének. A megállapított perköltség összege magában foglalja a felperes által lerótt 900 000 Ft kereseti illetéket, a felperes által előlegezett 10 000 Ft tanúdíjat, valamint a jogi képviseletének ellátásával felmerült - a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján számítható - ügyvédi munkadíjat, ami 2 300 000 Ft-ban határozható meg (10 000 000 Ft 5 %-a = 500 000 Ft + 60 000 000 Ft 3 %-a = 1 800 000 Ft). Az IM. rendelet 3. § (6) bekezdése lehetőséget biztosít ugyan a bíróság számára a jogszabály szerint megállapítható ügyvédi munkadíj mérséklésére indokolt esetben, az ítéltábla erre azonban nem látott lehetőséget a kiemelkedően magas perértékre, az ahhoz kapcsolódó képviseleti felelősségre, valamint a - az előzményi iratok áttanulmányozását is szükségessé tevő - kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező alpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes jogi képviseletével felmerült - a hivatkozott IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, és (5) bekezdése alapján megállapított mértékű - perköltségének a megfizetésére.

S z e g e d, 2013. január 30.

|                       |                                |                                 |
|-----------------------|--------------------------------|---------------------------------|
| Dr.Szeghő Katalin sk. | Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk. | Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk. |
| a tanács elnöke       | előadó bíró                    | táblabíró                       |